

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра професійних та спеціальних правових дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
Степана КЕЛЬБЯ/
_____ 2024 р.

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Юридична логіка та критичне мислення»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>081 «Право»</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>юридичний</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	<u>РУСНАК Леся Михайлівна, доцент кафедри професійних та спеціальних правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент</u>
Профайл викладача	<u>https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-professional-and-special-legal-disciplines/#</u>
E-mail:	<u>rysnaklesya@gmail.com</u>
Консультації	<u>четвер з 10.00 до 16.00</u>

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Юридична логіка та критичне мислення» є обов'язковою складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 90 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 16 год., практичних занять – 14 год., і самостійної роботи – 60 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 4 год., практичних занять – 2 год., та самостійної роботи – 84 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 3 кредитів. Форма підсумкового контролю – залік.

Навчальна дисципліна «Юридична логіка та критичне мислення» спрямована на освоєння здобувачами курсу, що надасть здобувачам можливість повно та адекватно вивчати дисципліни, передбачені навчальними планами та програмами. Зокрема, правильно надавати визначення понять, уявляти органічну логічну структуру курсу, розуміти наявні причинно-наслідкові зв'язки, коректно формулювати запитання до викладача, надавати відповіді, будувати умовиводи, за правилами юридичної логіки та критичного мислення готувати модульні контрольні роботи. Особливо значимим вважається використання логічних прийомів адекватного пізнання дійсності, зокрема - індуктивних методів встановлення причинних зв'язків предметів та явищ, дедуктивних умовиводів при пізнанні правових основ організації роботи органів державної влади та місцевого самоврядування, застосовувати логічні методи у процесі розслідування злочинів, будувати слідчі версії з використанням методів логіки, саме це визначає актуальність вивчення дисципліни «Юридична логіка та критичне мислення».

2. Мета і завдання дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Юридична логіка та критичне мислення» є оволодіння здобувачами теоретичними знаннями та практичними навичками з питань логічного аналізу природної мови, порядку здійснення міркувань та формулювання суджень і умовиводу, спираючись на закони логіки (юридичної логіки), правил аргументованого ведення полеміки, ділової бесіди та критичного мислення.

Основними *цілями (завданнями)* навчальної дисципліни є:

1. З'ясувати об'єкт, предмет, функції науки юридичної логіки та методи логічного дослідження.
2. Розглянути та проаналізувати основні етапи розвитку науки юридичної логіки та критичного мислення.
3. Оволодіти логічним категоріальним та поняттєвим апаратом.
4. Вияснити специфіку основних форм (поняття, висловлювання та умовиводу).
5. Розвинути здатність до теоретичного та логіко-критичного мислення.
6. Навчитися застосовувати логічну методологію для вирішення правознавчих проблем.
7. Навчити здобувачів практичним навичкам формування логічної культури мислення; критичного аналізу правознавчих текстів.
8. Виробити практичні навички коректного проведення дискусії, зокрема у процесі проведення судових дебатів.

Результати навчання за дисципліною. Після проходження курсу здобувачі будуть знати: основні закони логіки (юридичної логіки) та їх роль у процесі побудови міркувань; основні форми абстрактного мислення та їх місце у системі логічних знань;

логічні дії, що складають основу теорії аргументації, та засоби їх репрезентації у формі публічних виступів, дебатів тощо; основні логічні парадокси та наслідки їх застосування на практиці; види маніпуляцій та способи їм протистояти;

вміти: віртуозно володіти мовою та мовними засобами, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру й приймати продуктивні рішення у сфері юриспруденції, з урахуванням особливостей майбутньої професійної діяльності, а також досягнень науково-технічного прогресу; ефективно застосовувати: професійні знання різних типів, принципів і закономірностей юридичної діяльності, найзагальніших її підстав.

3. Пререквізити

Вивчення курсу передбачає наявність системних та ґрунтовних знань із курсу – «Юридична деонтологія», «Конституційне право». Синхронний, паралельний зв'язок може бути з такими навчальними дисциплінами, як: «Теорія держави і права», «Філософія».

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

РН 1. Визначити переконливість у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (теми 2-8).

РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (теми 2-8).

РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (теми 1-8).

РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди (теми 1-8).

РН 19 Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (теми 2-8).

РН 20 Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (теми 1-8).

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Базові засади логічного та критичного мислення

5 семестр

Тема 1. Предмет юридичної логіки та базові засади критичного мислення.

Тема 2. Критичний аналіз пізнання.

Тема 3. Логічні форми юридичного мислення.

Тема 4. Закони юридичного мислення.

Змістовий модуль II

Юридична логіка та критичне мислення: практичне втілення

5 семестр

Тема 5. Умовивід в юридичній діяльності.

Тема 6. Критичне мислення як засіб аналізу інформації.

Тема 7. Логічні основи ведення критичної суперечки.

Тема 8. Логічні основи теорії аргументації в судовому дослідженні.

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Юридична логіка та критичне мислення» та Методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Юридична логіка та критичне мислення».

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);

- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни Шкала оцінювання: національна та ECTS

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Відмінно
82-89	B	Добре	Добре
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	Незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Юридична логіка та критичне мислення»

5-й семестр

Залік:

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Політика академічної доброчесності

Здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Здобувач повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт та екзаменів заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96вр>. (дата звернення: 04.09.2024).
2. Про інформацію : Закон України від 02 жовтня 1992 р. (з наступними змінами до доповненнями) : електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

Основний

3. Конверський А.Є. Логіка (традиційна та сучасна) : Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 536 с.
4. Логіка : Посіб. / М. Г. Тофтул. - К. : Вид. центр "Акад.", 2003. – 368 с. (Сер. Альма матер).

5. Павлов В.І. Логіка у запитаннях, відповідях і аргументаціях : Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 408 с.
6. Гасяк О.С. Формальна логіка. Розв’язкові процедури, алгоритми, словник –довідник основних термінів і понять: Навчальний посібник. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2013.– Чернівці: ЧНУ, 2013. – 474 с.
7. Тягло О. В. Критичне мислення: Навчальний посібник. – Х.: Вид. група «Основа»: «Триада +», 2008. – 192 с. – (Б-ка журн. «Управління школою»; Вип 1(61)).
8. Пауло Фрейре. Формування критичної свідомості. – Юніверс, 2022, 176 с.
9. Тофтул М.Г. Логіка: підручник / М. Г. Тофтул. – Київ: Академія, 2016. – 398 с.
10. Хоменко І. В. Логіка: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 335 с.

Додатковий

11. Алфьоров С. М. Логіка для юристів : навч. посіб. / С. М. Алфьоров, Р. В. Бараннік, Г. Г. Шпитальов. – К. : КНТ : Дакор, 2011. – 136 с.
12. Логіка: методичні рекомендації до практичних занять / укл. О.С.Гасяк – Чернівці: «Рута», 2005.
13. Логіка для юристів (кредитно-модульний курс) : навч. посіб. / В. І. Цимбалюк, Л. А. Циганчук, О. А. Мітчук [та ін.]. – Л. : Новий Світ-2000, 2011. – 216 с.
14. Руснак Л.М. // Методи розвитку юридичного мислення в процесі професійної підготовки юристів. Оpubліковано в фаховому журналі Категорії Б з Юридичних наук і Політичних наук (Наказ від 02.10.2024 № 1415 Наказ 1721 від 10.12.2924) у Випуску 7 (2025).
15. Юридична аргументація. Логічні дослідження : колект. моногр. / за заг. ред. О. М. Юркевича. – Х. : Вид. Ванченко І. С., 2012. – 210 с.
16. Тофтул М. Г. Логіка: навч. посіб. для юристів (короткий виклад). – Житомир: Житомирська облдрукарня, 2017. 222 с.
17. Жумбей М.М., Руснак Л.М., Лагодич Т.С. // Формування критичного мислення у студентів закладів вищої освіти. Оpubліковано в фаховому науковому журналі Категорії Б «Академічні студії. Серія «Педагогіка»». Випуск 1 (2025).
18. Хоменко І. В. Логіка: практикум: навч. посіб. – Київ: Юрінком Інтер, 2018. 237 с. 21.
19. Щербина О. Ю. Логіка для юристів : курс лекцій. Київ: Юридична думка, 2017. 264 с.
18. Danesi M. The Puzzle Instinct: The Meaning of Puzzles in Human Life. – Bloomington : Indiana University Press, 2012. – 269 p.
20. Perelman C., Olbrechts-Tyteca L. The New Rhetoric: A Treatise on Argumentation. Notre Dame: University of Notre Dame Press, 2009. X, 566 p.
21. Smullyan R. M. What Is the Name of This Book? The Riddle of Dracula and Other Logical Puzzles. Mineola, New York, 2015. 241 p.

Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. Загадки для кмітливих. URL: <http://zagadki.org.ua/>.
2. Логіка. Навчальні матеріали онлайн. URL: <https://pidruchniki.com>.
3. Український логічний портал. URL: <http://logic.net.ua>.

4. Riddles with Answers. URL: <https://riddles.tips/>.

5. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: <http://plato.stanford.edu/>